

CONCLUSIES FASE 1 - EXPERIMENT 6

De opgehaalde data uit drie focusinterviews, de thematische analyse van de audio-opnames en de nabespreking met de deelnemers bieden opnieuw een rijk inzicht in de ervaringen, perspectieven en hypothesen die voortgekomen zijn uit de deelname aan experiment 6. Enkele conclusies omtrent de overkoepelende thema's uit de analyse zijn:

- Intensiteit van de ervaring: De deelnemers ervoeren een intense betrokkenheid bij de activiteiten, wat resulteerde in vermoeidheid en overprikkeling bij sommigen. Deze vermoeidheid werd mede beïnvloed door externe factoren zoals omgevingsgeluiden en drukte. Langlotz beschreef in zijn onderzoek over de effecten van opstellingswerk dat sommige deelnemers meldden dat ze uitgeput waren tijdens of direct na de interventie, wat deze deelnemers beschouwden als een noodzakelijk element van het interventieproces (Thege et al., 2021). Hieruit zouden we kunnen concluderen dat het mogelijks een onvermijdelijk aspect is van de methodiek, zoals die nu opgebouwd is. Het suggereert ook dat het belangrijk is om een evenwicht te vinden tussen het bieden van voldoende tijd voor diepgaande exploratie en reflectie, terwijl tegelijkertijd wordt voorkomen dat de deelnemers zich overweldigd of uitgeput voelen en dat daarbij rekening moet gehouden worden met omgevingsfactoren in het museum.
 - "En er is ook natuurlijk heel veel... Want ik vind dat we direct zo een groepje zijn kunnen we worden eigenlijk. Maar daar was dan heel veel rondom ons, in die ene zaal met de hand. Waardoor je... Ik ben heel snel overprikkeld en ik heb alles gezien, waardoor ik mij moeilijk in de groep kan houden." – A.
- Interactie en groepsdynamiek: De ervaring van samen zijn in een andere bewustzijnsstoestand en het delen van interpretaties en emoties met mededeelnemers werden tijdens de nabespreking als waardevol ervaren. De deelnemers suggereren dat samenwerking en het delen van ervaringen leidt tot een verandering in perceptie en begrip van kunstwerken. Alle deelnemers gaven in de nabespreking aan dat ze een diepere betrokkenheid ervoeren bij de kunstwerken door de interactieve benadering en de groepsdynamiek. De mogelijkheid om ervaringen en interpretaties te delen, werd als waardevol ervaren. Dit werd in de focusinterviews door de drie deelnemers bevestigd. Alle drie deelnemers ervoerden de sessies als verrijkend en waardevol, waarbij ze een diepere verbinding met de kunstwerken en met elkaar voelden. Ze benadrukten ook alledrie de waarde van de interactie en verbinding met andere deelnemers tijdens de sessies. Dit leidde tot een gevoel van samenzijn en begrip op een dieper niveau. De verbinding tussen de deelnemers en de interactie binnen de groep lijkt dus essentieel te zijn voor het succes van de methode en de intensiteit van betrokkenheid bij het kunstwerk tijdens groepsactiviteiten kan groter zijn dan bij individuele museumbezoeken. Ook tijdens de nabesprekingen met alle deelnemers werd dit bevestigd door uitspraken als:
 - "Ik heb dit wel een heel leuke ervaring gevonden om dit te delen met jullie. Dat is iets unieks. Want ik bedoel, in deze constellatie waar we elkaar nooit niet meer zien. Maar dit is wel iets altijd ik ga onthouden." – CHU
 - "Ik vind dat ook supertof om zo eens mensen die ik totaal niet ken van alles te horen vertellen over datzelfde en die andere blik te zien. Terwijl ik zie instrumenten. En ik had er nooit bij stilgestaan van: hoe zijn die nu..., wat voor kakafonie moet dat zijn? Of hoe hebben die al geoefend en is dat echt? Ik denk dat het echt niet mooi is, maar als je...Maar jij begon over hoe dat dat klonk. En ik dacht hoe eendimensionaal was ik aan het kijken? Zo echt toch wel tot in de details en hoe dat ligt. En wat is dat ding, dat roze over haar borst, wat is dat eigenlijk? Dus ik ben zo heel visueel en ik vergeet dan te denken dat daar eigenlijk ook een klank bij hoort. Dus ik had zoiets van: ik heb jullie eigenlijk nodig om naar een schilderij te kijken." – A.
 - "Ik vond het leuk om vandaag eens iets anders te doen. Iets anders dat je anders nooit eigenlijk doet. Ik vond die gedeeldheid ook heel fijn. En ook verbazend, want vaak als je naar een museum gaat, heb je uw eigen perceptie. Maar het blijkt dan toch wel dat wat dat je zelf denkt, toch ook vaak gedeeld wordt door andere mensen. Misschien vanuit een andere blik of...Maar het gemeenschappelijke zit er wel in. Of dat iemand anders die iets zegt, waarvan je denkt: ah ja, eigenlijk ja. Er loopt een rode lijn precies die verbindend is. Dat vond ik wel opvallend." – I.
- Verdieping van het perspectief op kunst: De deelnemers aan de focusinterviews gaven aan dat hun perspectief op kunst werd verdiept door de oefeningen. Ze realiseerden zich dat achtergrondkennis niet altijd nodig is om de betekenis van een kunstwerk te ervaren, maar werden wel benieuwd naar het doel van het kunstwerk door de kunstenaar. Uit de nabespreking blijkt dat de deelnemers een diepere connectie voelden met het kunstwerk en elkaar dan tijdens individuele museumbezoeken. Dit suggereert dat de methodiek dus bijdraagt aan een collectieve betrokkenheid bij kunst die het individuele begrip en de waardering ervan of de nieuwsgierigheid ernaar versterkt. Dit wordt bevestigd door opmerkingen zoals:
 - "...En toch heb ik het gevoel dat ik veel meer verbondenheid met dat werk heb gemaakt dan eender welke scholier die er vandaag langsgelopen is." – J2.
 - "Ik ben ook wel nieuwsgierig naar wat jij zei van: wat is nu eigenlijk het doel geweest? Wat wou die schilder nu exact vastleggen? Want ik denk als schilder heb je zoveel mogelijkheden om dingen vast te leggen. Waarom heeft hij nu gekozen om die mensen die daar aan tafel zitten vast te leggen? Of is het misschien eerder van: ik krijg die opdracht, jij kent ons. Je hebt mijn foto's, ja, nee, je hebt mijn foto's niet, die waren er nog niet. Maar je weet hoe dat we eruitzien, zet ons ... Wij willen graag de opstelling van aan tafel te zitten en er moet gelach zijn en gezelligheid zijn. Leg dat vast op doek. Is dat het geweest? Of hebben die mensen daar echt gezeten? Of... En ja, ik ben wel benieuwd

naar: hoe was dat op dat exacte moment voor die schilder? Wat heeft gemaakt dat hij dat gedaan heeft? Of die mensen dat zelfs gevraagd hebben om te doen?" – I.

- "Ik vond het ook wel gaaf dat je nu echt ook een aantal aspecten hebt die niet visueel zijn. Ik bedoel, je ziet instrumenten. Maar het is welke klank of welke invloed heeft dat op de mensen in dat schilderij? Of net als de familiedynamiek. Door die ook een stem te geven, als de beweging, vertelt voor mij veel meer over het werk. Bijvoorbeeld die vrouw is afwezig. Je gaat toch een beetje zelf wat op een bepaalde manier naar kijken. Terwijl dat dan door de connectie die wij hadden, dat het ineens een hele andere lading krijgt. En ik denk niet dat ik dat had gezien als ik alleen maar had gekeken." – J2.
 - "Ik vind het echt heel tof want het werk van Jef Verheyen had ik doorgestuurd. En ik zei ook van ja, dat werk van Otto Piene, de grote zon, dat is ook eentje dat ik al heel lang ken. En we hebben er een half uur naar zitten kijken of zoiets, ik heb geen flauw idee van hoe lang, en ik heb echt andere dingen gezien, dan de dingen die ik weet. En ik heb ook nooit de neiging gehad en dat is een neiging die ik meestal moet onderdrukken, maar ik heb zelf nog niet de aandring gevoeld om jullie te gaan overdonderen met kennis daarover, omdat je het wel gevoeld hebt. En met wat je gezegd hebt, heb je de essentie van die werken ook wel gevat. Zonder het per sé vanuit het te weten te moeten verklaren. En het zijn werken die ik al lang ken maar toch heb ik weer andere dingen gezien. Het schilderij dat J3. koos, kende ik niet, maar dat was ook tof om dan echt een nieuw werk te leren kennen." – J1.
 - "Dat er een enorme nabijheid in zit, in hetgeen wat je nu net zegt. Het is inderdaad een heel compact.... Er is heel veel volk op een kleine plaats daar aan een heel klein tafeltje. Dus iedereen voelt zich op één of andere manier wel veilig bij elkaar daar." – J3
- Vertraging als factor voor een diepgaande ervaring: Enkele deelnemers benadrukten tijdens de nabespreking het belang van het nemen van tijd en aandacht voor kunst en elkaar, vooral in een tijdperk van constante afleiding. De opmerkingen van deelnemers over het belang van verbinding, diepgang en het nemen van tijd tijdens het experiment, suggereren dat de inzet van de methodiek een tegengewicht kan bieden aan de oppervlakkigheid en haast in het leven buiten de museummuren. Het investeren van veel tijd in het observeren en bespreken van kunstwerken kan dus leiden tot een dieper begrip en een verhoogde waardering ervan.
 - "Ik ben zo de laatste tijd heel hard bezig met hoe hard dat wij gehaast zijn, altijd en geen tijd meer nemen voor dingen. En het feit dat we dat hier zo wat gedaan hebben... Je hebt dan direct een veel beter beeld (van de kunstwerken)." – A. (nabespreking)
 - "Tijd doorbrengen met het werk heeft ervoor gezorgd dat ik dat werk van Jordaens toch weer veel rijker heb ervaren dan dat ik dat dacht. Ik kan deze Antwerpse barok ook wel heel snel naast mij neerleggen, normaal gezien. Dus daar tijd bij doorbrengen, daar aandachtig naar kijken. Dat eens op een ander niveau lezen, in dat relationele niveau, zoals ik gezegd heb. Dat maakt wel dat werk of die ervaring veel rijker." - J3 (focusinterview)
 - "Ik vind het wel heel tof, want door lang en traag te kijken... Het zijn alletwee werken die ik redelijk goed ken. Ik kan er een half uur over vertellen als het moet, maar door te blijven kijken heb ik die echt ook letterlijk op een andere manier gezien." – J1 (nabespreking)
 - Emotionele, intuïtieve en lichamelijke ervaringen: Zowel de emotionele als de lichamelijke gewaarwordingen speelden een belangrijke rol bij het waarnemen en interpreteren van kunst tijdens het uitvoeren van de methodiek. De ervaring via het lichaam werd als positief ervaren en hielp de deelnemers zich meer bewust te worden van hun omgeving en emoties. Zowel J2 als J1 benadrukten tijdens de focusinterviews het belang van een intuïtieve en fysieke benadering van kunst. Het bewustzijn van het lichaam speelde voor hen een cruciale rol in de ervaring. Alle deelnemers aan de focusinterviews merkten op hoe hun lichaam reageerde op de kunstwerken en de interactieve oefeningen, waardoor ze een diepere verbinding met de kunstwerken voelden. Ze ontdekten dat ze via deze methodiek kunst op een dieper niveau konden ervaren zonder volledig afhankelijk te zijn van cognitieve kennis. De data suggereren dat een intuïtieve en fysieke benadering via de methodiek van opstellingswerk het begrip en de waardering van kunst kan verdiepen, zelfs zonder diepgaande theoretische kennis.
 - "Ik vond ook dat er echt wel dat, hoe langer dat ik naar het schilderij kijk, hoe meer het verandert of zich transformeert." "In hartslag, ik voel ook dat hier mijn hart veel harder begint te slaan. Daar was ik echt wel meer kalm. Rustig, die kleuren, dat was meer wat wiegend, wat zorgend. En dit maakte dat ik zo wat meer op mijn quivive stond, klaar om iets te doen, geactiveerd.... Daar was meer rust." – I.
 - "Ik vond het wel grappig, omdat het voor mij heel contrasterend was. Omdat het daar voor mij echt heel lichaamloos was. Het voelde als iets heel ver en iets moois om te aanschouwen. Terwijl dan dit, daarbij had ik het gevoel dat het me helemaal omvatte. En dat die navel, dat het precies is alsof ik in iemands buik zit. Dat gevoel kreeg ik heel erg. Dus ja, waar dat bij het ene werk je eigenlijk bijna geen lichaam nodig had, dat het voelde dat niet relevant was. Terwijl hier dat juist wel heel wezenlijk was." – J2
 - "Het associëren, dat dat niet het moeilijkste is, maar wel om dat te communiceren en om.... hoe dat dan aankomt bij anderen en wat anderen zien en zo. Ik merkte wel ook...voor mij is dat ook... Ik kruip daarin en dan vind ik het heel moeilijk om daaruit te komen. En soms dacht ik: je hoeft het allemaal niet te vertellen en doe het maar snel of zoiets. En dan op een gegeven moment, was het dan van: ah nee, wacht even vertel nou nog eens iets meer. Omdat je dan zelf zo meer die lagen ziet en ik vind de wisselwerking tussen lichaam en wat je vertelt, dat vind ik, hoe zeg je dat... een beetje zo die balans. Ik weet niet precies wat ik ermee wil zeggen. Maar ja, het kan triggeren." – J2
 - "De Regenboog, zal ik het maar noemen, op een gegeven moment was die wit op een gegeven moment vertrekt dat en de veranderlijkheid van die beide werken vond ik echt wel tof om op deze manier te kunnen zien. Ook dit werk kon

continu in verandering blijven door er gewoon traag en langzaam.... Dan was ik ook heel bewust van wat ben ik aan het doen met mijn ogen. Dat was het effect van de vraag 'let op uw lijf!' En dan zat ik heel erg op mijn 'wat ben ik hier aan het doen met mijn ogen?'. Dus ik vond het tof." – J1.

- "Voor mij is dat een wel nieuwe manier om naar zoiets te kijken, want ik kijk over het algemeen zo precies van een hogere positie naar kunst. En hier ook, ik zou: 'ah, ja, leuk, mooi'. Ik zou dat appreciëren en zo. Maar om nu echt ook te gaan voelen van: er gebeurt iets in mij, dat is wel echt een andere manier van kijken. Wel interessant." – J3
- Impact op persoonlijke groei: De ervaringen leidden voor enkele deelnemers uit de focusinterviews tot nieuwe inzichten en persoonlijke reflecties bij de deelnemers, wat suggereert dat de methodiek kan dienen als een katalysator voor persoonlijke groei en reflectie. In het experiment zelf kwam dit aan bod door uitspraken als:
 - "Ja, wacht... Waar te beginnen... Ja. Ik ben dus in de zandloper gekropen. En ik voel ook wel wat tijdsdruk en ik merk dat mijn benen.... dat ik wat meer nerveus ben en precies of dat de tijd tikt. Temeer omdat ik zo in het begin eerst aan het kijken was van: wat zie ik nu? En dan inderdaad het spiegelbeeld van iemand. En dan zo'n doodskop en dan zo'n levende jongeman. En dan de dood. En dan ah ja, ok, die ziet er nu nog heel fris uit, maar het is een beetje een andere vorm ofzo. Ja, afhankelijk van de tijd. Dus ik werd wat nerveus ofzo. Van: ah ja, de tijd is aan het dringen, we moeten het er allemaal uit halen." – Chu.
 - "Voor mij is dit heel herkenbaar, maar dan zit je op dat persoonlijk raakvlak. Dat is dat gezin en die familie die, denk ik, heel vaak samenkomen om te eten. En ik weet dat dat bij mij in mijn gezin van herkomst heel normaal is om gezellig te tafelen, liefst zo lang mogelijk." – I.
 - "Ik had op een gegeven moment wel een interessante associatie. Bij mijn ouders hing een schilderij met dezelfde kleuren bruin. En dat was interessant, want dat had ik nooit daarvoor gezien en dat gaf wel ineens een ander gevoel." – J3.
 - "Ik was gefascineerd door de zingende oma en ik maakte de associatie met mijn schoonmoeder die 89 is geworden en die onlangs een brunch gaf. En ik mijzelf wat herken in de afwezige blik van de centrale figuur die zo weg droomt als het te druk is, of
 - als er te veel lawaai is en zich dan maar ontfemt over de kinderen. Terwijl mijn kinderen al veel groter zijn dan dat. Maar zo het uit de situatie willen onttrekken, dat is wel iets wat ik herken. En wat ik daarstraks hoorde, was ook... Ik zou er normaal gezien, denk ik, ook sneller voorbij wandelen. Maar het is omdat ik er nu blijf naar kijken, dat die fantasie op hol begint te slaan. Dat is wat mij opvalt ook." – Chu.
 - "De ijdelheid is ook iets van deze tijd. Zeker met Instagram." – J3
 - "Ik heb het gevoel dat wat ik daarstraks al zei van: dat ik andere mensen nodig heb om de werken meer te zien, meer te voelen en te horen dan ook. Ja, dat dat voor mij heel hard ... ik ben zo de laatste tijd heel hard bezig met hoe hard dat wij gehaast zijn, altijd en geen tijd meer nemen voor dingen. En dat ik zaken die ik... De zaken die ik heel fijn vind zijn vaak lange interviews of diepteinterviews of dingen waar je tijd kunt nemen en dat je even alles uitschakelt en er echt bent of lang kijkt. En dat dat een hoofdzaak is dat... Ik denk dat we dat heel hard nodig hebben, zeker nu dat alles zo snel gaat. En de swipes en, wat is het allemaal, de feed, de newsfeed op Instagram die altijd maar komt. En als ik zo jeugd zie, die daar zo op tiktok of wat is er allemaal, zoveel verschillende soorten beelden op hun netvlies krijgen op een 5 a 10-tal minuten, maar dan herhaaldelijk op een dag, dan maak ik me altijd heel vaak zorgen. En dit is het tegengewicht daarvan. Ik weet niet of ik het goed uitleg. Maar dat is niet iets dat ik nu geleerd heb, maar het is weer zo een voorbeeld van: ah ja, dat is toch wel belangrijk." – A.
- Veiligheid: Een veilige en gelijkwaardige omgeving is belangrijk voor het creëren van openheid en het delen van persoonlijke ervaringen en emoties. Alle deelnemers aan de focusinterviews benadrukten het belang van een veilige en respectvolle omgeving om zich vrij te voelen om hun gedachten en emoties te delen of bepaalde posities in te nemen. Dit droeg bij aan een diepere en waardevollere ervaring tijdens de sessies. Dit wordt ook tijdens de nabesprekingen geïllustreerd door opmerkingen zoals:
 - "Ik doe dat eigenlijk nooit. Ik weet daar heel weinig van. Ik sta wel eens op een yogamat, en verder dan dat komt het zo niet. Maar ik heb nooit het idee gehad dat ik mij heel ver moest stretchen. Of dat ik iets moest doen dat ik niet begreep." – J1.
 - "Misschien naar kunstbeleving toe: ik zou wel stilstaan bij het feit van wat doet dit werk met mij? Maar het nu verbaliseren en het delen vind ik eigenlijk de grootste uitdaging. Naar veiligheid toe, maar ik ken jullie niet en ik zit hier maar wat dingen te zeggen, wat iets met mij doet. Ik vind dat toch een stap." – Chu.
 - "Ik denk dat ik dat.... Ik miste toch nog een klein beetje vertrouwelijkheid om verder door te pakken ofzo. Op een gegeven moment stonden we dus heel dicht bij elkaar en ik dacht: 'Nee, J1., het wordt hier onwenselijk'. Zeker toen de opdracht nog toegelicht werd en er was zoiets: de warmte. En ik dacht oei, ik hoop dat ik echt de warmte niet wordt, want dan moet ik verstikkend gaan worden en zo ..." – J1.
 - "Ja, maar voor mij voelt het als erg veilige setting. Om dan uit het alledaagse te breken. En ja, ook omdat het opgebouwd wordt dat je in plaats van in je hoofd naar je lijf gaat." – J2.
- Verandering van perspectief: De methodiek leidde tot een verschuiving in perspectief bij de deelnemers, waarbij ze nieuwe manieren ontdekten om kunst te benaderen zonder volledig afhankelijk te zijn van cognitieve kennis. De deelnemers kregen nieuwe inzichten die hun begrip van de kunstwerken verdiepten. Uit de nabespreking bleek dat ze ook een gevoel van verbondenheid ervoeren door gedeelde interpretaties. Dit wordt bevestigd door opmerkingen zoals:

- "Ik heb echt andere dingen gezien, dan de dingen die ik weet." – J1.
- "Het was tijdens het praten dat het wat begon te shiften. Al vrij snel, maar het is door de oefening dat ik ook het echt voelde shiften." – J3.
- "Maar het blijkt dan toch wel dat wat dat je zelf denkt, toch ook vaak gedeeld wordt door andere mensen. Het gemeenschappelijke zit er wel in. Of dat iemand anders die iets zegt, waarvan je denkt: ah ja, eigenlijk ja. Er loopt een rode lijn precies die verbindend is." – I.
- "In eerste instantie vond ik het een disfunctioneel gezin omdat iedereen zijn eigen ding aan het doen is. En het is pas toen jij zei van: ik zie wel een gezelligheid en de muziek (tegen I.). En toen... Als ik me de muziek probeerde voorstellen dan zag ik wel dat er een soort harmonie was. Dit was een heel interessante switch van perceptie." – J3
- "Ik vond het wel leuk om te doen. Ik weet zelf wel wat over opstellingen en ik vind het altijd heel interessant. Ik vind dynamieken sowieso interessant. Ik vind het wel fijn om te zien hoe dat alles verandert wanneer dat verschillende posities veranderen en hoe dat dat toch een impact heeft. Ik vond het heel fijn om eens met een schilderij te werken. Voor mij is dat ook veel minder bedreigend dan wanneer dat echt met familieleden bijvoorbeeld gebeurt. Omdat je elementen neemt en toch zijn de elementen die je neemt ergens wel herkenbaar. Of het heeft een raakvlak met je eigen leven of de thematieken die erin voorkomen, raken U wel wat, maar het is een heel. ...Ik vond het heel fijn om te doen." - I
- Opbouw van de sessie en toegankelijkheid: Uit de nabespreking bleek dat de sessie effectief was opgebouwd en toegankelijk was voor deelnemers met verschillende achtergronden en ervaringsniveaus. De geleidelijke opbouw van activiteiten en de duidelijke instructies droegen bij aan een positieve ervaring voor alle deelnemers:
 - "Toen ik in de introductieronde hoorde dat verschillende mensen vertrouwd waren met ofwel de methodiek ofwel mindfulness als ding, dacht ik: shit, ik kan dat allemaal niet. Ik doe dat eigenlijk nooit. Ik weet daar heel weinig van. Ik sta wel eens op een yogamat, en verder dan dat komt het zo niet. Maar ik heb nooit het idee gehad dat ik mij heel ver moest stretchen. Of dat ik iets moest doen dat ik niet begreep. Dus dat was wel oké, ook voor mensen die daar minder mee vertrouwd zijn." - J1
 - "Ja, ik vond het ook heel fijn om het met jullie te mogen doen, want ik heb mij niet ongemakkelijk gevoeld. Omdat wij elkaar toch niet zo goed kennen en we doen maar wat in een museum waar iedereen rondloopt. Ik kan dan heel snel in mijn hoofd gaan en denken: wat ben ik hier nu eigenlijk aan het doen? Maar ik vond het echt comfortabel om te doen." – I.
 - "Het is, denk ik, ook een beetje om elkaar te leren kennen, wat jij daarstraks zei, dat je die opbouw nodig hebt." – A.
 - "Het is intussen even geleden hé. Ik vond de opbouw heel goed gedaan. Eerst het heel sensitieve en dat vertragende. En dan het inleven in een personage en dan het de opdracht krijgen om in één deel van het personage en dan die familieopstelling. Dus dat vertragen, die vertraging heb je wel echt nodig." – J1 (focusinterview)

Suggesties op het niveau van verbetering van de methodiek

- Verankering van ervaringen: Het gebrek aan verankering van ervaringen met de kunstwerken werd opgemerkt als een potentieel verbeterpunt tijdens het evaluatiegesprek met J. Schrauwen. Het samenvatten van inzichten na afloop van de sessie kan helpen om de ervaring te versterken en te verdiepen en om de overdraagbaarheid van inzichten te vergroten. Ook momenten voor reflectie en interactie tussen deelnemers moeten worden benadrukt om de algehele ervaring te verbeteren. Dit is een element dat nog onvoldoende aanwezig was in de experimenten.
- Verfijning van terminologie: Het gebruik van toegankelijke terminologie over de methodiek kan helpen om deze aantrekkelijker te maken voor een breder publiek.
- Optimalisatie van de sessieduur: De duur van de sessies werd als een positief aspect ervaren, maar vermoeidheid werd tegen het einde van de sessie opgemerkt. Een betere balans vinden tussen de duur van de sessie en de mate van betrokkenheid kan belangrijk zijn.
- Verbeterde impact van kunstwerken: Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat de impact van de kunstwerken zelf niet verloren gaat na de sessie, maar blijft resoneren bij de deelnemers. Verankering (zie hierboven) zou hieraan kunnen bijdragen.
- Technische aspecten: Technische problemen met het gidsensysteem moeten worden voorkomen om de vloeiendheid van de sessie te behouden.
- Externe omgevingsfactoren: Er moet rekening gehouden worden met omgevingsfactoren zoals temperatuur en drukte, om het comfort en de concentratie van de deelnemers te verbeteren.
- Instructies: Duidelijke instructies en begeleiding zijn essentieel voor een succesvolle ervaring.
- Diversiteit in deelnemers: Het gebrek aan diversiteit in de deelnemersgroep werd opgemerkt als een potentieel verbeterpunt. Een meer diverse groep kan leiden tot een breder scala aan perspectieven en ervaringen.

Over het algemeen tonen de opgehaalde data aan dat deze methodiek in kunsteducatie waardevol kan zijn om de betrokkenheid en beleving van deelnemers te vergroten. Het is echter belangrijk om aandacht te besteden aan externe factoren, zoals technische problemen en omgevingsinvloeden, om een optimale ervaring te garanderen.